

«Буряад үнэн»
соной 90 жэлэй ойдо

Гүрэнэй болон ниитын ажал
ябуулагша Ц-Д.Ж. Дамдинжа-
повай түрэнхөөр 100 жэлэй ойдо

с. 13

Түбэд хэлэнхээ буряад хэлэндэ ороһон үгэнүүд

«ЗОЛОТЫЕ ЧЕТКИ»: *«Кальна – неизмеримо
большой отрезок времени, за который каменная
скала будет стерта до основания прикосновением
одежды воздушных фей»...*

*«С помощью Бога огня можно очиститься от
скверны».*

с. 7

1921 оной
декабрин
21-һээ гарана

Буряад ҮНЭН

Эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

Бүгэдэ арадай сонин

Дүхэриг

2011 оной
сентябрин 22
Четверг

№ 37
(21834)
№ 37 (749)

Намарай эхин улаан
бишэн харын 25
гарагай 5
www. ynen. ru

Буряад Үнэн

ЮНЭН ТУГАЙ ҺҮЛДЭ

С.Ц.Дамбаева

Эртын элинсэг, урдын
хулинсагай захагүй үргэн
талада намилзуулһан
юһэн сагаан тугай
һүлдэнь хүрөөтэй эхэ һэн.
Оюун сэдхэлэй сог
бадаруулан,
ошото замыемнай
заажа, урлаг соёл,
уран бэлиг хүгжөөлгын,
улад зондоо хэшэг
мандал, эб найрамдал
түхөөн дуудалгын һүлдэ
мүн байгаа бшуу.

Мүнөө үедэ бидэ,
«Буряад үнэнэйхид»,
эртынгээ энэ һүлдые
hanaан бодолдоо халан
абажа, саашанхи үедэ
дамжуухын тула «Юһэн
тугай һүлдэ» гэһэн
литературна конкурсоо
үргэлжэлүүлһээрбди. Энэ
удаа конкурс гурбадахяа
үнгэргэгдэбэ: «Буряад
үнэн» Хэблэлэй байшан
соо илагшадые хүндэлэн
ёһололго болобо.

Буряад ороной
Росси гүрэнэй бүридэлдэ
ороһоор 350 жэлэй
ойдо, «Буряад үнэн»
соной 90 жэлэй ойдо
зорюулагдаа гээд дахин
онсолоё.

Түгэсхэлынь

с. 9

**Монгол гүрэн
хамба-лама
Даша-Доржо
Итигэловтэ
этигэмжэсэ мэдүүлбэ**

Эрдэни Очирой
I шатын орден

«Монголой үндэһэтэнэй
сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хэ-
рэгтэ онсо тусгаар хубита
оруулаанайнь габьяада Монголой
Богдо хаан Жавзанбагай Буряадай
Бандида хамба лама Дашдорже
Итигэловые гүрэнэй шажсанай эгээл
дээдэ шагнал болохо Эрдэни Очирой
I шатын орденээр шагнаһан
дурасхаалда энэ хүндэлэл үзүүлхэ,
Гэгээн түрэлтын мүнхэ лагшанда
Эрдэни Очирой орден бариха».

Монголой премьер-министр
Сухбатырын Батболд.

2011 оной сентябрийн 14.
Ивалгын дасан.

с. 3

**И.Калашниковай
нэрэмжэтэ шанда
хүртэнэн ушараарнь
Буряадай арадай поэт
Дулгар Доржиевае,
уран зохоолшо
Алексей Гатаповые
үнэн зүрхэнһөө
амаршалая**

с. 8

Энэ дугаартамнай:

Дэрэстэйдэ болоһон
буһалгаанай 80 жэлэй ойдо.
Гашуудалта дурсалга

с. 14

ВЯЧЕСЛАВ НАГОВИЦЫН МОСКВА ОШОБО

Сочи хотодо Уласхоорондын экономиче-ска форумдо хабаадаһанайнгаа удаа Буряадай Президент В.Наговицын албан хэрэгээрэ Москва ошоо.

Мүнөөдэр Вячеслав Владимирович СФО-до РФ-гэй Президентын бүрин этигэмжэтэ түлөөлэлгын дэргэдэхи зохилдуулгын соведэй зүблөөндэ хабаадажа, Буряадта бэлүүлэгдэхэ инвестиционно проектүүды зүбшэн хэлсээ. Республикын толгойлогшо «Байгалай сүнхэр» гэнэн тусхай экономика зоно байгуулха талаар хүдэлмэрийн ябаса болон «Забайкалии үргэлжэдэнэ хүгжөөлгэ» гэнэн проекты Буряадта бэлүүлгын хараа боломжонууд тухай элидхээ.

Гадна Вячеслав Владимирович РФ-гэй Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Александр Жуковтай уулзажа, «2011-2012 онуудта РФ-дэ элүүрые хамгаалга хайжаруулга» гэнэн программаар элүүрые хамгаалгын объектүүдэй барилга номоллогын асуудалнуудаар хөөрөлдөхэ ёһотой.

РФ-гэй спортын, аяншалгын болон залуушуулай политикын министр Виталий Муткотой зүбшэн хэлсэхэ асуудалнууд: шорт-трек зүйлөөр спортсменүүды хорилгын база байгуулхын тула Улаан-Үдэдэ мүлһэнэй

ордоной болон республикын аймагуудта хушалтатой 12 катогой барилгы федеральна программада оруулха арга боломжо; Сэлэнгын эрьедэхи республиканска стадиной хоёрдохи комплексын (лукодром болгогдон хубилдаг хүнгэн атлетикын манежтэй) барилга номолло; республикын аймагуудай түб стадионуудай футболой 19 полинууды хэмэл ногоогоор хангаха хэрэгы «2008-2015 онуудта Росийн Федерацида футбол хүгжөөлгэ» гэнэн подпрограммада оруулалга; Улаан-Үдын физкультурын-спортын комплексын барилга түгэсхэлгэ.

РФ-гэй энергетикын министр Сергей Шматкотой Вячеслав Наговицын Улаан-Үдын 2-дохи ТЭЦ хүгжөөхэ тухай хөөрөлдөхэ түсэбтэй. РФ-гэй экономика хүгжэлтын министрэй орлогшо Олег Савельевтэй тусхай экономика зонон «Гора Бычьа», «Бухта Безымянная» болон «Горячинск» газарнууды зонхилхо тухай нэмэлтэ хэлсээ баталалгы эршэдүүлхэ арга боломжонууды хаража үзэхэ, мүн тиихэдэ имэ зононуудай дэбисхэр дээрэ оршодог ойнуд соо ой модоной талаар харилсаанууды гуримшуулха зургаанда хабаатай асуудал шиидхэхэ юм.

РЕСПУБЛИКА ДУЛААСУУЛГЫН ХАҢАДА БЭЛЭН ШАХУУ

2011-2012 онуудай дулаасуулгын хаһада бэлдэлгы хиналгын талаар республиканска штабай ээлжэтэ зүблөөн дээрэ заһабарилгын ажалай дүнгүүд согсологдобо.

Сентябриин 15-ай байдалаар, республикын котельнэ болон дулаа дамжуулалгын соргонуудай 97 процентнь, уһа дамжуулаг соргонуудай 98, гэр байрын жасын 94 процент бэлэн болонхой.

ЖКХ-гай объектүүды дулаасуулгын хаһада бэлдэлгын кампанида бүхыдөө 886 гаран миллион түхэриг, тэрэ тоодо 171 миллион түлишэ абалгада гаргашалагдаһан байна. Ехэ энергетикын субъектүүд республикын инвестиционно болон заһабарилгын программнуудаар 1 миллиард 990 миллион түхэриг ашаглаа. Республикын ЖКХ-гай предприятинуудта 91,51 мянган тонно нүүрһэн (98 процент) болон 2,16 мянган тонно мазут (97 процент) нөөсэлэгдэнхэй. Дулаагаар болон зайн талаар хангалгын объектүүдэй 21 процентнь, гэр байрын жасын объектүүдэй 50 процентнь дулаасуулгын хаһада бэлэн юм. Гадна 34 миллион түхэригэй материально-техничекэ хэрэгсэлнүүд, тэрэ тоодо хоёр нүүдэл котельнэ, гэнэ усал усад халгын хоёр тусхай машина, хоёр нүүдэл электростанци бэлдэгдэнхэй.

Зүблөөн дээрэ үшөө нэгэ асуудал хэлсэгдээ: Росийн Оборонын министрствэдэ мэдэлтэй объектүүдэй дулаасуулгын хаһада бэлдэлгэ. Буряадай Правительство Зүүн сэрэгэй округой хүтэлбэридэ республикын дэбисхэр дээрэ оршодог сэрэгэй объектүүдэй хайнаар бэлдэхэ тухайн хандаа гэжэ Буряадай Барилгын болон ЖКК хайжаруулгын министерство мэдээсээнэ.

РБ-гэй Президентын болон Правительствын Хэблэлэй албан.

БУРХАН БАГШЫН СҮМЭ АРАМНАЙЛАГДАА

Хэжэнгын дасанда

Сентябриин 17-до, 18-да Хэжэнгын дасанай газар дээрэ түүхэтэ үйлэ хэрэг боложо, алтан намарай аяа дулаахан, наратай үдэр Будда Шакьямүнийн сүмн нээгдэнхэй баяр ёһолол эмхидхэгдэб.

Хорин жэлэй саана үндэр түрэлтэ Бакула римбүүшын, Бандида Хамба лама Мүнхэ Цыбиковэй арамнайлан нангин газар дээрэ Гармажаб ламхай шэрээтын, лама, хубарагуудай, Хэжэнгын аймагай захиргаанай хүтэлбэри доро бүхы «Стамстрой» ООО-гой туһаар хэжэнгынхид үдэр, хүнигүй хүдэлжэ, 7 метр үндэртэй бурхан багшын хүрэг табижа, гоё хайхан ордоной сүмэ бодхоогоо. Энэ дэмбэрэлтэ

ушараар сентябриин 17-ной үглөөнһөө (6 саһаа 22 час хүрэтэр) үдэшэ боло-

тор ехэ хомор үнгэргэдэг «Дашинимын арамнай» (100 жэл соо нэгэ болодог) боложо, оршон тойронхи байгали, гэртэхи бурхадууды арамнайлаба. Анхан 1919 оной июлиин 24-дэ Худанай дасан «Дашинимын арамнай» болоһон юм.

Ехэ удха шанартай, бурханай үдэрэй уулзалгын ёһололдо Хэжэнгын районной захиргаанай гулваа Г.Лхасаранов, Буддын шажанай Сангхын Бандида хамба лама Д.Аюшеев, Хэжэнгын дасанай 24-дэхи шэрээтэ Г.Жамбалов, республикын Правительствын зүгһөө Үндэһэн харилсаанай болон эрхэтэдэй үүсхэл хүгжөөлгын комитэдэй түрүүлэгшэ М.Харитонов,

«Единая Россия» партиин региональна таһагай хүтэлбэрилэгшэ Б.Бальжиров, Арадай Хуралай депутат Ц.Доржиев, хуралсалай болон эрдэмэй министрэй орлогшо В.Сергеев, Петровск-Забайкальский районной захиргаанай гулваа М.Калашников, «Стамстрой» ООО-гой гүйсэдхэхы директор К.Пронькинов, ВАРК-ын зүгһөө Ж.Дашиев гэгшэд хабаадаба. Үглөөдэрын «Эрын гурбан наадан» эмхидхэгдээ.

Дарима ДАШИЕВА,
«Хэжэнгын гол»
газетын корреспондент.

«УГАЙМНАЙ БАЯЛИГ»

ШЭНЭ ВЫСТАВКЭ

гэжэ нэрлэгдэн бэлигтэй уран зурааша Светлана Михайловна Андреевагай (графика) хубийн выставкэ хаяхан Улаан-Үдэ хотын түүхын музей соо нээгдэжэ, олоной һонирхол татаба.

Түрэлхидэй зүгһөө Андрей Васильев, Соёлой министрствын зүгһөө Е.Д.Жалсанова, Росийн арадай уран зурааша С.Р.Ринчинов, бусад выставкын нээлгээр халуунаар амаршалжа, баглаа сээгүүды барюулһан байна. Буряадай соёлой болон искусствын республиканска училищи, удаань Санкт-Петербургын И.Репинэй нэрэмжэтэ Уран зурагай, скульптурын болон архитектурын академичекэ институттай графикын факультет дүүргээ, мастерской-

С.М.Андреева

до практика (РАН-ай академик А.А.Пахомовто нураа) гаража, «Гэсэр» гэнэн арадай эпосээр дипломоо хамгаалба. Түрэл арадайнгаа ур-

данай ажабайдал, түүхэ, ёһо заншал, фольклор, спорт зураглаһан графическа хүдэлмэринүүдэй выставкэнь олондо хайшаагдаа. Офортын гуримаар бэлүүлһэн «Гэсэр» эпосэй зурагууд уран бэлигтэнэй баян арга боломжонуу-

Графическа зурагуудын

дые, онсо шадабари, гүн бодол, гүнзэгы удха харуулна.

-Минии нагаса эжы Надежда Павловна Ханарова уран бэрхэ, зурадаг мастер байгаа. Ефрем анхан угай бэлигтэй уран зурааша һэн. Усть-Ордада түрэн хандаа ёһо заншал, бөө шажан тухай, угай баялиг тухай «Наследие предков» гэнэн выставкэ мүнөө нээгээб. Академичекэ институттаа, Монголдо, Урда Солонгосто, мүн Эрхүүдэ, Москвада, Санкт-Петербургда, Улаан-Үдэдэ хоёрдохёо выставкэ харуулааб, - гэжэ хөөрөһөн ехэ бэлиг талаантай энэ залуу басаганай графическа зурагууд Урда Солонгосто, Польшодо, Францида, Германида, США, Росийн хотонуудта хубийн

коллекцинуудта дамжуулагданхай юм. Росийн Уран зурагай академиин алтан медальнуудта хүртэһэн Светлана Андреевагай М.Ю.Лермонтовэй «Герой нашего времени», «Эпос», А.С.Пушкинай, Н.В.Гоголиин зохёолнуудаар зураһан хүдэлмэринүүд, буряад арадай ёһо заншалнуудта зориулагдаһан «Бүхэ барилдаан», «Буха ноён», «Хранительница мира», «Прародительница», бусад зурагууд мастерай уран бэлигы гэршэлнэ.

Энэ һонин удхатай, харагшадай зүрхэ сэдхэл ханаһан выставкынь харахаяа ерыт гэжэ уншагшадта ханданабди.

Бэлигма ОРБДОЕВА.
Дмитрий АЛТАЕВАЙ фото.

Выставкын үедэ

Үхибүүдтэ - автограф

Хоморой эрдэнитэ үзэгдэл

ХАМБА ЛАМА ИТИГЭЛОВТЭ ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

Ивалгын дасанда ухаан болдо багташагүй үйлэ хэрэг болобо – хари гүрэнэй Правительствын толгойлогшо 84 жэлэй саана наһа бараһан хүниие орденээр шагнаа.

Сентябрийн 14-дэ Монголой премьер-министр Сухбатарын Батболд Хамба лама Даша-Доржо Итигэловэй Мүнхэ бэедэ Эрдэни Очирой 1-дэхи шатын орден зүүлгээ. Үшөө ХХ зуун жэлэй эхиндэ наһанһаа нүгшэһэн хүниие шагнаха гэшэ шуухаг үйлэ. Тээд Хамба ламын энэ дэлхэйдэ хоёрдохидо «ерэһэн» ушаршые нюусаар дүүрэн, жэгтэй һонин болон эрдэм ухаанай тайлбариде «ургалагдаагүй» ха юм.

Итигэловэй Мүнхэ бэеые нюдөөрөө хараһан хүнүүд гайхан сошордоһондоо ямаршыеб ойлгошогүй мэдэрэлдэ абтадаг. Абья шэмээгүй зогсожо байһан Монголой премьер-министрэй толгой соо ямар бодолнуудай түрэхыень мэдэнэгүйдэ. Зүгөөр тус уулзалга зүрхэ сэдхэлхыем хүдэлгөө гэжэ тэрэ хэлээ һэн. Үнэхөөрөөшые, юрэ бусын энэ үзэгдэл жама ёһотой зохилдоногүй, амидарал үхэл хоёрой хоорондохид хилэ «баллана». Үхэлые диллэхэ гэшэнь энэ гү? Агууехэ Чингисхааншые хитад болон түбэд гүн ухаатанай туһаар мүнхэ наһанай арга оложо шадаагүй хамнай.

Шагнал баатарая олоо гэжэ хэлэдэг. Зүгөөр Монгол гүрэн Итигэловтэ ашагабьяагайнь түлөө баясхалангаа хүргэхэһөө гадна Бэеын үхэлдэ абтаагүйе мэдэрээ гэшэ. Анхан Монгол буд-

Монголой премьер-министр С.Батболд хамба лама Итигэловтэ шан барюулхын урда тээ

дын шажанай засагтай гүрэнһаа, мүнөө тэрэ демократиин үзэл баримталан, эршэтэйгээр хүгжэжэ байна. Тиймэһээ Бурядай юрэ бусын ушаршые хари гүрэн албан ёһоор гэршэлээ гэжэ хэлэлтэй.

Энэ талаар Хамба ламын институтдай нүлөө тэмдэглэхэ шухала. Директорынь Янжима Васильева бээ даанги Монгол гүрэнэй тогтолгодо Итигэловэй хабааһан тухай гэршэ баримтануудые олоһон байна.

«Хамба лама Монголой тэрэ үеын премьер-министр болон гадаадын хэрэгүүдэй ми-

нистрэй Романовтанай угай 300 жэлэй ойн баярта хабаадаһын тула Санкт-Петербург ошолгые эмхидхэһэн габыяатай, - гэжэ Янжима Васильева хэлэнэ. – 1913 оной февралийн 8-да тэдэ суг хамта Верхнеудинскаа гараад, Санкт-Петербургда II Николай императорта ургуулаа юм. Энэнь Монголые Хитадһаа мэдэлгүй, бээ даанги гүрэн гэжэ тоолохо талаар нилээд ехэ алхам байгаа бшуу. Февралийн 19-дэ Итигэлов Санкт-Петербургийн дасанай арамнайлгада хабаадаа. Дасанай орой дээрэ Россиин, Мон-

голой болон Түбэдэй тугууд мандуулагдаа һэн. Энэ хэрэгэйнгээ түлөө Итигэлов «Эрдэни Очир» гэһэн I шатын орденээр шагнагдаһан түүхэтэй. Тэрэ үеын Монголой толгойлогшо байһан Гэгээн түрэлтэ Богдо Гэгээнэй гар табилгатай зарлигай буулгабари Ивалгын дасанда хадагалаатай байдаг. Бидэ Монголдо эмхидхэһэн үзэсхэлэнгүүдэйнгээ үедэ энээн тухай нэгэнтэ бэшэ хөөрөөбди.»

Түүхын хуудаһа ирабал, агууехэ лама 1927 ондо бадма лёнхобын түхэлдэ бисалгал хэжэ байхадаа, энэ

наһанһаа нүгшэһэн юм. 75 жэлэй үнгэрһэн хойно, 2002 оной сентябрь һарада, хуурсагынь газар дороһоо гаргагдаа. Тийн Хамба ламын бээ сагай урасхалда «элээгүй» байжа, дэлхэй дүүрэн зониие гайхуулаа. Агууехэ ламын Мүнхэ бээ хүзэгтэнэй шүтөөн болоо. Россиин Президент Дмитрий Медведевшые ерэһэн байна.

Лама санаартанай дунда Итигэловэй ушаршые элдэбээр тайлбарилдаг.

XIV Далай лама: «Олон ламанар бисалгалай үедэ наһа барахадаа, оршолон дэлхэйн ажамидалһаа сүлөөрэн, үхэл гэшые үзэдэг. Тэдэ хэдэн арбаад жэлэй туршадашые бисалгал хэжэ болохо, зүгөөр бэен тэрэл хэбээрээ үлэдэг. Аяар 70 жэлэй туршадэ бэеынгээ мүнхые алдангүй, бисалгалда хууһан Бурядай лама энээниие гэршэлнэ...» (АиФ, №14, 2003 он). Далай ламын тухайламжаар, Итигэловэй бисалгалай байдалда ороходонь, намшань бээ сонь байһан зандаа.

Россиин Буддын шажанай Сангхын толгойлогшо Бандидо Хамба лама Дамба Аюшев: «Буддын гурбан эрхим шанарай ёһын тайлбарилһаар, нэгэтэл дэлхэйдэ мүнделһэн хүнэй бээ һүүлэй һүүлдэ нүгшэхэ болон үмхирхэ ёһотой... Хэрбээ бэен мүнхэ үлөө хадаа, магад, юрэ бусаар бии болоһон байгаа.»

Эрдэмтэдыше элдэб янзын һанамжануудтай, зүгөөр ехэнхидэ хүн гэшэ хэмжээгүй ехэ арга боломжотой гэһэн тобшолол зүбшөөдэг.

Александр МАХАЧКЕЕВ.

ЭРХИМ ЁОРИГШО ЭРШЭТЭЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

9-дэхи ДЮСШОР-ой директор Юрий ВАСИЛЬЕВ
ойн баяраа тэмдэглэхэнь

Намарай дулаахан үдэрэй нэгэндэ «Огонёк» гэһэн хүүгэдэй элүүржүүлгын лагерийн стадион дээрэ Бурядай физическэ культурын габыяата хүдэлмэрилэгшэ Юрий Васильевтай шанда хүртэхын тула буряад барилдаагаар болон мори урилдаагаар мурьсөөнүүд эмхидхэгдээ.

Дээдэ-Онгостойдо сугларһан зон жэгтэй һонин үзэгдэлэй гэршэнэр болоо юм. Эдир барилдаашадай түрүүшын шата дабаһанай удаа олимпиецүүдые бэлдэлгын хүүгэдэй-эдиришүүлэй спортын 9-дэхи хургуулийн хүмүүжэмэлнүүдэй унаһан морид шадалаа туршаба. Тийн Марина Ноходоевагай «Фокус» моринтоёо гүйсэдхэһэн француз «Катиньон» «хатарые» харагшад халуун альга ташалгаар угтаа.

Барилдаашадай дундаһаа шалгарагшадые нэрлэе: 9-дэхи СДЮСШОР-ой хүмүүжэмэлнүүд Эрдэм Галданов, Түмэн Лубсанов, Бэлигто Аюшев, Эрдэни Лумбуцыренов.

- Бидэ директорэйнгээ ойн баярта зоруулан, тусхай программа бэлдээбди, - гэжэ мори унагшадай хоригшо Виктория Амбросимова хэлэнэ. – Хүүгэд костюмуудаа өһөдөө оёо, шоугой найруулгые спортын мастерта кандидат Наталья Сячинова зохёон бэлдээ. Тус программа соогоо олимпийн болон бэшэшые упражненинүүдые оруулаабди.

Энэ хургуулийн директор Юрий Ва-

сильев гансашые Буряадтаа болон түрэл Усть-ордын тойрогто бэшэ, харин Рюссидашые, хари гүрэнүүдтэшые суурханхай. Тэрэ арбан хоёр жэлэй туршадэ хоригшодой бүлэгые хүтэлбэрилнэ.

- Би хэдэн жэл тэрэнэй хүтэлбэри доро хүдэлөөб, - гэжэ «Динамо» гэһэн 15-дахи ДЮСШ-гай завуч, Россиин габыяата хоригшо Виталий Ивахинов онсолоо. – Юрий Сергеевич ехэ нарин бэрхэ, ямаршые байдалда хүнтэй үгээ ойлгоосожо шададаг хүн юм. Анхаралтай, холын хараатай, хүндэ туһалхые оролдодог, зорихондоо заатагүй хүрэдэг зантай. Тийхэдэ тон бэрхэ хоригшо, хүмүүжэмэлнүүдынь олон ондоо гүрэнүүдтэ бэлиг шадабарияа харуулаа.

Эрхүүгэй областиин Оһын аймагай Ново-Ленино хууринай хургуулида хураха үедөө Ю.Васильев спортын элдэб янзын зүйлдэ бээ туршадаг һэн. Тэрэнэй шабинар мүнөө хур харбалгаар үндэр амжалтануудые туйладаг: Россиин долоо дахин чемпион, Европын мурьсөөнэй призер, уласхоорондын классай спортын мастер Дмитрий Аюшев, спортын мастернууд Виталий Дареев болон Борис Булутов гэгшэдые нэрлэмээр. Тэдэ хоригшынгоо гэртэ хэдэн жэлээр байһан, тиймэһээ Юрий Сергеевичэй хүүгэд баһал хур харбалгаар һонирхожо, нилээд амжалта туйлаа. Хүбүүн болон басаганиинь Россиин спортын мастернууд болон-

Ю.С.Васильевые амаршална

хой. Саян хоёр дахин Россиин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө, Татьянаһе Бүхэроссиин хурагшадай түрүүшын спартакиадада түрүүлээ.

9-дэхи СДЮСШОР-то зуу гаран спортын мастернууд болон уласхоорондын классай арбаад спортын мастернууд хүмүүжүүлэгдээ. Тэдэ Россиин суглуулагдамал командын бүридэлдэ элдэб янзын хэмжээнэй мурьсөөнүүдтэ һайн дүнгүүдые харуулдаг. Паяхана Юрий Сергеевич Бүхэдэлхэйн универсиадада хоёр дахин шангай хуури эзэлһэн Виктория Бальжановае угтаа.

Ю.Васильев хоригшодой мэргэжэл дээшлүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг. 2003 онһоо эхилжэ, хургуули республикын, округой болон гүрэнэй конкурсуудта шалгардаг.

- Юрий Сергеевичэй хэрэг эрхилхэдэ, тэрэнээ заабол һайнаар бээлүүлхэнь соһом, - гэжэ Физическэ культура болон спортын талаар республиканска агентствын таһагые да-

агша, педагогикын эрдэмэй кандидат Баир Дашибальжиров хэлэнэ. – Тэрэ тон найдамтай хүн. Пур харбалгын, барилдаанай болон мориной спортын федерацинууд ехэ хүндэлдэг. Гүрэн дотороо, Монголдо, Хитадта болон бусадшые гүрэнүүдтэ олон нүхэдтэй.

- Физкультура болон спортын залуушуулда һайн нүлөө үзүүлдэгынь үшөө хургуулида хураха үедөө ойлгоо һэм, - гэжэ Бурядай физическэ культурын габыяата хүдэлмэрилэгшэ Юрий Васильев хэлэнэ. – Тиймэһээ физическэ культурын факультетдэ хурахаа орооб. Физкультурын багшын дипломтой болоод, Закаменск эльгээлтээр ошооб.

Тэрэ Буда-Ханда Дамбиевнатайгаа (8-дахи ДЮСШ-гай завуч) хүүгэдэ спорто дуратайгаар хүмүүжүүлээ. Энэ гэр бүлэ спортын түлөөлэгшэдэй дунда ёһотой хуури эзэлдэг. Мүнөө Юрий Васильевич 50 наһанайнгаа ой тэмдэглэхэнь. Энэ ушараар бэлигтэй хоригшые амаршалнабди.

Валерий СЫДЕЕВ.

Байгалай аяншалгын форум

ЗҮҮН ЗҮГЭЙ МООДО ҺАЙХАН ДАА

НАХИС-ТАХИС ГЭШХЭЛҺЭЭР, СЭБЭР ГОЁ ҺАЙХАН МОДЕЛЬНҮҮД СОВЕДУУДЭЙ ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ ТЭЭМЭНДЭ УЛАСХООРОН-ДЫНАЯНШАЛГЫН ФОРУМОЙ УДЭРНҮҮДТЭ ХУБСА ҺАНАЙ ШЭНЭ КОЛЛЕКЦИНУУДЫЕ ХАРУУЛАА. ЭДИРМОДЕЛЬНҮҮД БУРЯАДАЙ МЭДЭЭЖЭ КУТЮРБЕНУУДЭЙ ЗОХЁО НОН ХУБСА ҺА ҮМДЭЖЭ, ЗОНИИЕ ГАЙХУУЛАА, ҺОНИРХУУЛАА.

Харалганай үнгэргэгдэн хойно залуу модельнүүды бэлдэдэг хургуулин хүтэлбэрлэгшэ Софья Ни өөрынгөө ханамжа дурадхаа. Тэрэнэй бэлдэнэн гоё Һайхан модельнүүд харалгада хабаадаа. Софья Нигэй басагадай модельнэ хургуули Улаан-Үдэ хото соо тон мэдээжэ, суутай. Эндэ һураһан бэрхэшүүл Европын, дэлхэйн подиумуудта нэрэтэй, солотой болодог юм. Софья Ни гансашы нахис-тахис гэшхэлжэ хургадаг бэшэ, эхэнэрүүдтэ бээг гоёор абажа ябахын элдэб хэрэгтэй курсануудые үнгэргэнэ. Софья Нидэ бээг заһаха, гоё Һайхан ябадалтай болохоёо зорихон дуратай-шуул олоороо хандадаг. Мүнөөдэр подиум дээгүүр ябадаг басагадые, хүбүүдые модель гээд нэрлэдэг тухай Софья Ни хэлэнэ. Эндэ Мила Шарапова мэдээжэ модельер шэнэ коллекциеэ харуулан бай-

на. Тэрэнэй шэнэ бүтээл соо бүхы монголшуудай тематика тон дүтэрхыгөөр харуулагданхай. Зүүн зүгэй ёһо гуримаар тэдэнэрэй тархиин гоёолтонууд мориной үһөөр бүтээгдэнхэй. Тус коллекци бүтээлгэндэ басагамни ехэ туһалаа гээд тэрэ хэлэнэ.

Ирина Найданова «Шамбалын орон бэдэрэнгээ» гэжэ коллекци харуулаа. Тэрэнэй зохёон хубсаһан үдэр бүрийн тематикаар холбуулжа оёнхой. Замбуулинайшые тематика хубсаһа бүтээлгэндэ зарим тээнэ орууланхай юм.

Игорь Сарапулов гэжэ модельер италян бүдөөр оёгдоһон коллекци харуулаа. Тэрэнэй бүтээһэн хубсаһа хунар үдэр бүрийншые, гоёлойшые байгаа.

Янжам ЖАПОВА.
Авторай фото-зурагууд.

Игорь Сарапуловай коллекциһээ

Ородой соёлой түбэйхид

Узбегүүдэй түбэй түлөөлэгшэд

ЭЛДЭБ АРАДАЙ ЭДЕЭ ХООЛ АМТАТАЙ ОРОДОЙ КУХНИ

Тээмэндэ Улаан-Үдэ хотын үдэртэ Дээдэ-Онгостойдо этнографическа музей соо үндэһэтэнэй эдеэ хоолой фестиваль үнгэрһэн юм.

Тус хэмжээ ябуулгада ородой кухнин эдеэ хоол ехэ зохидоор табигданхай һэн. 2002 оной тоо бүридхэлөөр Буряад Республика дотор 665512 ородууд ажаһуудаг байгаа. Ородой арадай кухнин эдеэ хоол ородой соёлой түбэй хүтэлбэрлэгшэ Олег Соболев харуулаа. Тэрэ борщ, холодец гэхэ мэтые шанажа шадаха. Фестиваль дээрэ ородууд омультой пирог дурадхаа. Айлшадта ородуудай урданай шүлэ – солянка, алим жэмэстэй пирог зоной амталхыень табяа.

Олег Соболев медовуха архи тон хайн шэнжэтэй гээд хэлэнэ. Ородууд өөрынгөө түб тухай хайнаар хөөржэ шадаа. Булта сарафануудаа, кафтануудаа үмдөөд эрээ. «Буряад үнэн» газетэдэ интервью үгэһэндөө Олег Соболев ехэл баяртай байгаа. Тэдэнэр буряад ансамбльнуудаар суг хамта концертнүүдые үнгэргэдэг юм.

АЙГУЛЬ ШАШЛЫК ШАРАДАГ

Тэрэнэй шараһан мяхан – шашлык 220 түхэригэй юм. Гуша наһа гаранхай Айгуль хадамгүй. Тэрэ хорёод жэлэй болзор соо республика дотор ажаллана. «Айгуль» гэжэ ательетэй, «Ташкент» гэжэ кафетэй.

Ородоор хайнаар дуугаржа һуранхай. Узбегүүдэй эдеэ хоол эгээл амтадай, хоолтой байдаг гээд тэрэ хэлэнэ. Пүүлшын тоо бүридхэлөөр республика дотор 596 узбегүүд ажаһууна.

ТАТААР ЭХЭНЭР НҮХЭРӨӨ ЛАПШААТАЙ ШҮЛӨӨР ХООЛЛУУЛДАГ

Пүүлшын тоо бүридхэлөөр 8189 татаарнууд республика дотор ажаһуудаг юм. Фаима Шафиковнагай нүхэрнын ород яһатанай. Тэрэнээ бэрхэ татаар эхэнэр татаарнуудай үндэһэтэнэй эдеэ хоолоор хүндэлдэг. Тахяагай мяхаар шанаһан таһалһан лапшаатай шүлөөр, хартаабха мяхан хоёроор.

Эдэ зон хүндэтэ айлшанаа чак-чагаар хүндэлнэ. Татаарнууд матрюшкай гэжэ сай ехэ дуратайгаар уудаг юм.

Хажуугаарнь беляши, пирогууд, хворост гэхэ мэте эдеэ хоолой зүйлнүүд татаарнуудай кухниһаа буужа ерэнхэй.

Янжам ЖАПОВА.

Авторай фото-зурагууд.

«Организатор торгов - конкурсный управляющий Романов В.Ю. сообщает, что 25.10.2011 г. в 15-00 по адресу: Республика Бурятия г. Улан - Удэ ул. Лимонова, 3 состоится открытый аукцион по продаже имущества ОАО «Прииск Ципиканский»:

ЛОТ№1:

- Корпус спальный, назначение: жилое. Площадь: общая 393,19 кв.м. Инвентарный номер:1514. Литер: А. Этажность:2. Условный номер 03-03-02/001/2008-274, расположено по адресу: Республика Бурятия, Баунтовский эвенкийский район, п. Курорт Баунт, ул. Центральная, 26.

Начальная цена Лота №1 составляет 210 000 (двести десять тысяч) руб.

Шаг аукциона 10 (десять) % от начальной стоимости.

Победителем торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену за выставленный на продажу Лот.

Победитель торгов обязан заключить с Продавцом договор купли - продажи в течение 10 дней и оплатить стоимость имущества, установленную по результатам торгов, не позднее 30 дней со дня подведения итогов торгов. Время подведения итогов торгов - дата проведения торгов.

Для участия в торгах претендент обязан оформить Заявку, заключить договор о задатке и внести задаток в срок не позд-

нее 17:00 «20» октября 2011 г. в размере 25 (двадцать пять) % от начальной цены Лота на расчетный счет ОАО «Прииск Ципиканский», ИНН 0302000906, КПП 030201001, р/с 4070281010000000070, в ОАО АК «БайкалБанк» г. Улан-Удэ, к/с 30101810200000000736, БИК 048142736 или в кассу должника.

Ознакомление с условиями торгов, характеристиками объекта торгов, иной информацией по торгам и прием заявок проводится по адресу: 670002 Республика Бурятия г. Улан-Удэ ул. Лимонова, д. 3, офис конкурсного управляющего В.Ю. Романова с 10-00 до 12-00. Заявки принимаются только в указанной форме, заявки, направленные по почте, электронной

почте, не принимаются и не рассматриваются.

К заявке должны быть приложены следующие документы:

для юридических лиц: подтверждение оплаты задатка, заверенные копии устава, свидетельств о государственной регистрации, присвоении ОГРН, о постановке на налоговый учет, выписка из ЕГРЮЛ; решение органа управления юридического лица о приобретении имущества; документы, подтверждающие полномочия лица, подающего заявку.

для физических лиц: подтверждение оплаты задатка, копия паспорта.

Дополнительная информация по тел. (301-2) 44-52-12».

«Буряад үнэн» сониной 90 жэлэй ойдо

СЭДЬХЭЛ ЗҮРХЭНДЭМ МҮНХЭХЭН ДАА

Би «Буряад үнэн» сонинтой хуби заяагаа холбохоор үнинэйб. 1962 ондо Бэшүүрэй аймагай партиин хорооной эмхидхэлэй таһагыг даагшаар хүдэлжэ байгаа.

Нэгтэ ажалдаа нуутарни. «Буряад үнэнэй» собкор (нэрэ обогыень хананагүйб) орожо ерзэб. Тэрэнтэй хөөрэлдэжэ байгараа, зураг зураха дуратай хүм, Хабаровскда сэрэгэйнгээ алба хааха үедөө яһала зурадаг байһанби гэжэ юрэ миил хэлэбэб.

бурлаагууды дуураһан ехэ һонин плакат гаргахаар шийдэбэ: хэдэн туужа болон романууды тээнхэй онгосо татажа ябаһан манай уран зураашад.

Юмжагийн Цыденбал, Цырен Очиров

намае оруулыг гэжэ. Тиигэжэ соёлой министрше номууды «шэрэлсэһэн» юм. А.Жамбалдоржиев тухай хэдэн үгэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

хын орондо зорюута эгсэ урдаһаам ердэг гэжэ шүүмжэлэб. Ханын сониндо карикатурыень зураха даабаритай болобоб.

талада баригдажа байһан шэнэ гэрэй хажуудахи барилгын кранай зүүхэнийн дээрэ үргэгдэнхэй, харин тээ дээхэнүүрнэ тэнгэрийн уудамда сагаан мүр дахуулан, реактивна самолёт бүри дээшээ ниидэжэ ябана...

Д.Гармаев

Сониндомнай шогууша хүнүүд олон һэн. Жэшэнь, фотокорреспондент Федор Федорович Сорокин хурса хэлэтэй, шог зугаатай, хүхюун хүн байһан юм.

Нэгтэ Цырен Очирович хамтын суглаанай һүүлдэ үнэнэйхиды үлээгээд, зэмэлжэ оробо: «Буряадаа гаргаад лэ, хананаа зоосоого нуугаад лэ нуунат. Ород газетынхидтай хананаа сэхэ табяад лэ байна.

Удангүй Борис Иванович болон залуу уран зураашан хүдэлхээ болибо. Гансааран үлөөд, ажалдаа далажа хүсэд үрдэдүй байтарни, «Буряад үнэн» болон «Правда Бурятии» хоёр нэгдэхэдэнь, шэнэ редактор ерзэжэ, хүдэлмэрилэгшэды үсөөлхэ гэхэн һураг дуулдаба.

гэртэнь ошоо хүм. Галан багахан туулмаг сооһоо шагналнуудаа гаргажа харуулаагша. Орден болон медальнуудайн дунда Александр Невскийн орден нюдьем торгоо.

Ушөө нэгэ шогууша хүн – Цымжит Цыдыпов – бидэниие иигэжэ гасаалагша һэн: «Таанад ходо үбдэжэ, ажалаа орхиног. Бэынгээ шанга болохын тула архиханиие уужа байхада маша һайн.

Цырен Очировичтал адли ноёд һайдай хоморын харамтай. Тэрэ һайн сэдхэлтэй, сэсэн, хүндэ туһалхаяа оролдодог, дээрэлхүү зангүй хүн һэн. Нэгтэ редакциин жолоохон больницада орошобо. Тиин редактор өөрөө тэрэндэ ошожо ерэхэдэ, нүхэрөө эрьдэггүй хамгыень редакци дууджа, ушар шалтаганиие асуугаа.

Тэрэ сагыг ханахадаа, мүнөөшье досоом хүйтэ даадаг... Нэгтэ ажалтай һүүлээр гэртэ хариха гэжэ байтарни, харюусалгата секретар даабари үгэбэ: нэгэ колонко утатай заставка зуража, досоонь «Пургуулин булан» гэжэ гоёор бэшээд, үшөө самбар, багышы болон глобус хаанань бэ даа багтуулха!

Галан фронтын сониной шарлаһан хуудаһа гаргажа харуулаа. Тэрээн дээрэнь нютагайнай хүбүүнэй дайнай үедэ гаргаһан баатаршалга тухай «Горный орёл из далёкой Бурят-Монголии» гэхэн статья байгаа...

Цырен Очирович Очиров тухай нилээд бэшэгдэнхэйшье һаань, бинэмжэ хэлэхүү. Тэрэ сэгнэшгүй аша габыятай: хоёр сониной үүргэ дээшэлүүлээ болон зоной дунда хүндэтэй болгоо.

Буряадай Уран зохиолшодой холбооной IV съезддэ бэлдэлгын ажал түлэг дундаа ябуулагдажа байгаа. Александр Жамбалдоржиев гэжэ хүн съездын нээгдэхэ үдэртэ сониной халад хуудаһанда Волго дээрэхи

Дүй дүршэлтэй Даши Дамбаев иигэжэ хэлэгшэ бэлэй: «Доржо бидэ хоёр олодошогүй хүнүүдби, аяар табан мэргэжэлтэдэй ажал дажа ябанаби: зураашан, карикатурист, портретист, шрифтовик, ретушёр. Үнэхөөрөөшье, ехэ сонинуудта амяараа портретист, карикатурист болон бусад мэргэжэлтэд байһан юм.

2000 ондо хэблэгдэһэн «Краснознаменная кавалерийская бригада» гэжэ ном соо 1932-1934 онуудта алба хэһэн Буряад-Монголой кавполкын ветеран, нэгэдэхи Брестскэ стрелково дивизиин 412-дохи артиллерийн стрелково полкын батареин командир, Хэжэнгын аймагһаа гарбалтай ахмад лейтенант Галан Данзанович Данзановай баатаршалганууд тухай бэшээтэй.

Г. Данзанов

А.Мантеев

М. Нимаев

Ц.Цибудеев

А.Жамбалдоржиев

Доржи ГАРМАЕВ.

Table with TV program listings for the first column, including titles and times.

Table with TV program listings for the second column, including titles and times.

Table with TV program listings for the third column, including titles and times.

Table with TV program listings for the fourth column, including titles and times.

Table with TV program listings for the fifth column, including titles and times.

КУЛЬТУРА

Table with TV program listings under the 'КУЛЬТУРА' section.

АРИГ УС

Table with TV program listings under the 'АРИГ УС' section.

НТВ

Table with TV program listings under the 'НТВ' section.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with TV program listings under the 'СТС «БАЙКАЛ»' section.

НТВ

Table with TV program listings under the 'НТВ' section.

5 КАНАЛ

Table with TV program listings under the '5 КАНАЛ' section.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with TV program listings under the 'СТС «БАЙКАЛ»' section.

НТВ

Table with TV program listings under the 'НТВ' section.

ТИВИКОМ

Table with TV program listings under the 'ТИВИКОМ' section.

КУЛЬТУРА

Table with TV program listings under the 'КУЛЬТУРА' section.

АРИГ УС

Table with TV program listings under the 'АРИГ УС' section.

Четверг, 29

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV program listings for Thursday, 29th, First Channel.

«РОССИЯ»

Table with TV program listings for Thursday, 29th, Russia channel.

Table with TV program listings for Thursday, 29th, Arig Us channel.

КУЛЬТУРА

Table with TV program listings for Thursday, 29th, Culture section.

Table with TV program listings for Thursday, 29th, NTV channel.

АРИГ УС

Table with TV program listings for Thursday, 29th, Arig Us channel.

ТИВИКОМ

Table with TV program listings for Thursday, 29th, Tivikom channel.

Table with TV program listings for Thursday, 29th, 5th Channel.

5 КАНАЛ

Table with TV program listings for Thursday, 29th, 5th Channel.

ДТВ

Table with TV program listings for Thursday, 29th, DTV section.

Пятница, 30

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV program listings for Friday, 30th, First Channel.

Table with TV program listings for Friday, 30th, Arig Us channel.

«РОССИЯ»

Table with TV program listings for Friday, 30th, Russia channel.

Table with TV program listings for Friday, 30th, NTV channel.

КУЛЬТУРА

Table with TV program listings for Friday, 30th, Culture section.

АРИГ УС

Table with TV program listings for Friday, 30th, Arig Us channel.

Table with TV program listings for Friday, 30th, 5th Channel.

ТИВИКОМ

Table with TV program listings for Friday, 30th, Tivikom channel.

Table with TV program details for STS Байкал channel, including time slots and program titles.

Table with TV program details for НТВ channel, including time slots and program titles.

Table with TV program details for 5 Канал channel, including time slots and program titles.

Table with TV program details for ДТВ channel, including time slots and program titles.

Table with TV program details for ДТВ channel, including time slots and program titles.

Суббота, 1

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV program details for the first channel on Saturday, including time slots and program titles.

«РОССИЯ»

Table with TV program details for the Russia channel on Saturday, including time slots and program titles.

Table with TV program details for the first channel on Saturday, including time slots and program titles.

КУЛЬТУРА

Table with TV program details for the Culture channel on Saturday, including time slots and program titles.

АРИГ УС

Table with TV program details for the Arig Us channel on Saturday, including time slots and program titles.

Table with TV program details for the first channel on Saturday, including time slots and program titles.

ТИВИКОМ

Table with TV program details for the Tivikom channel on Saturday, including time slots and program titles.

Table with TV program details for the first channel on Saturday, including time slots and program titles.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with TV program details for the STS Байкал channel on Saturday, including time slots and program titles.

НТВ

Table with TV program details for the NTV channel on Saturday, including time slots and program titles.

Table with TV program details for the first channel on Saturday, including time slots and program titles.

5 КАНАЛ

Table with TV program details for the 5 Канал channel on Saturday, including time slots and program titles.

ДТВ

Table with TV program details for the DTV channel on Saturday, including time slots and program titles.

Воскресенье, 2

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV program details for the first channel on Sunday, including time slots and program titles.

«РОССИЯ»

Table with TV program details for the Russia channel on Sunday, including time slots and program titles.

Table with TV program details for the first channel on Sunday, including time slots and program titles.

КУЛЬТУРА

Table with TV program details for the Culture channel on Sunday, including time slots and program titles.

АРИГ УС

Table with TV program details for the Arig Us channel on Sunday, including time slots and program titles.

Table with TV program details for the first channel on Sunday, including time slots and program titles.

ТИВИКОМ

Table with TV program details for the Tivikom channel on Sunday, including time slots and program titles.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with TV program details for the STS Байкал channel on Sunday, including time slots and program titles.

Table with TV program details for the first channel on Sunday, including time slots and program titles.

НТВ

Table with TV program details for the NTV channel on Sunday, including time slots and program titles.

Table with TV program details for the first channel on Sunday, including time slots and program titles.

5 КАНАЛ

Table with TV program details for the 5 Канал channel on Sunday, including time slots and program titles.

ДТВ

Table with TV program details for the DTV channel on Sunday, including time slots and program titles.

